

Nr 26.

Warszawa, dn. 21 grudnia 1935 r.

Ogóln. zbioru Nr 647.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Prezes Rady Związku inż. **Piotr Drzewiecki**.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. **Antoni Dunin**.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: **Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26**. Adres telegr.: „**Metalowcy—Warszawa**”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Od Redakcji. — Zniżka cen i dyskusja kartelowa. — Organizacja Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego. — Zgłoszenia na Wystawę Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego w 1936 r. — Walne Zgromadzenie Członków Grupy Producentów Narzędzi P. Z. P. M. — Ułatwienia dla przedsiębiorstw w celu zwiększenia stanu zatrudnienia. — Kronika Związkowa. — Orzecznictwo w sprawach pracy. — Wiadomości z zagranicy. — Kronika. — Ceny.

OD REDAKCJI

„Przemysł Metalowy” kończy czternasty rok swego istnienia. W roku przyszłym 1936 pismo nasze wychodzić będzie w znacznie zwiększonym nakładzie, z niezmiennym programem, jako organ Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i jako organ propagandowo-informacyjny Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego.

Kończąc rok wydawniczy 1935, przesyłamy wszystkim Szanownym Czytelnikom i Przyjaciółom naszego pisma serdeczne życzenia Szczęśliwego Nowego Roku 1936.

ZNIŻKA CEN I DYSKUSJA KARTELOWA

Akcja niżki cen kartelowych, jaką przeprowadziło Ministerstwo Przemysłu i Handlu, objęła do tej pory w przemyśle metalowym następujące porozumienia kartelowe:

Nazwa porozumienia kartelowego	obniżka cen w %
1) Syndykat Polskich Hut Żelaznych	10%
2) Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Rur	10%
3) Towarzystwo dla Sprzedaży Surówki Żelaznej	10%
4) Syndykat Polskich Odlewni Stali	10%
5) „Ruropol”	17%
6) Syndykat Odlewni Radjatorów „Sor”	15%
7) Centralne Biuro Sprzedaży Opakowań Blaszanych	12%
8) Zjednoczenie Fabryk Lin Stalowych	10%
9) Biuro Sprzedaży Zjednoczonych Fabryk Druutu i Gwoździ	10%
10) Zjednoczenie Polskich Fabryk Śrub	15%
11) Konwencja Sprzedaży Blach Białych	13%
12) Zjednoczenie Polskich Emaljerń	15%

Ministerstwo Przemysłu i Handlu rozwiązało:

1. Biuro Sprzedaży Wytwórni Blachy Ocynkowej.

2. Biuro Sprzedaży Wytwarzania i Emaljerń Żeliwa, obejmujące 6 następujących porozumień:

- a) naczynia kuchenne żeliwne emaljowane;
- b) rury żeliwne kanalizacyjne i zlewowe;
- c) rury żeliwne wodociągowe leżące lane;
- d) sanitarja żeliwne emaljowane;
- e) odważniki żelwne;
- f) żelazka do prasowania żeliwne.

3. Biuro Sprzedaży Mostów i Konstrukcji Żelaznych.

* * *

W związku z akcją obniżki cen poruszone zostało zagadnienie karteli i ich sztywnych cen.

Sprawa organizacji kartelowych stała się przedmiotem ożywionej dyskusji, w której pod adresem karteli padło szereg zarzutów. W akcji antykartelowej zaangażowała się nie tylko prasa, ale nawet niektóre organizacje gospodarcze.

Myslą przewodnią przeciwników karteli jest przeświadczenie, że kartele są tym czynnikiem, który przez utrzymanie cen sztywnych powstrzymuje proces powrotu do równowagi gospodarczej, uzależnionej od wyrównania się wskaźnika cen płodów rolnych i przemysłowych w chwili obecnej do stosunku jaki istniał w 1928.

Wie wchodząc w dyskusje ekonomiczne pragniemy jedynie zauważyć trzy momenty:

1-o. nie wydaje się nam aksjomatem ekonomicznym przyjmowanie 1928 r. za punkt wyjścia rozważań na temat stosunku cen płodów rolnych do cen wyrobów przemysłowych, gdyż był to okres najwyższych, wyjątkowych, cen płodów rolnych, stwarzających wyjątkową konjunkturę dla warsztatów rolnych, podczas gdy dla przemysłu był to rok dobrej konjunktury, dającej naogół zadawalniającą, ale nie wyjątkową rentowność produkcji w całym sze-

regu warsztatów; jednak w niektórych działach przemysłu rok 1928 był okresem niekorzystnego kształtowania się cen.

2-o. nie wydaje się nam rzeczą słuszną bezwzględne dążenie do obniżania wszystkich cen skartelizowanych, a nawet likwidacji wogóle karteli, gdyż w całym szeregu wypadków w obecnej koniunkturze kartele są jedyną podstawą egzystencji szeregu branż przemysłowych i dają im możliwość utrzymania cen na poziomie rentowności umożliwiającym ulepszenia produkcji, co ze stanowiska interesu ogólnego uważane być winno za pożądane.

3-o. wydaje się nam, że istota zagadnienia leży nie w zamknięciu nożyc cen przez obniżenie tylko cen wyrobów przemysłowych, ale i w podniesieniu rentowności produkcji rolnej, gdyż wieś nie z tego powodu cierpi, że ma za mało środków na kupno wyrobów przemysłowych, ale cierpi z tego powodu, że wogóle ich niema.

Ideja wolnego rynku i wolnej konkurencji jest przynajmniej narazie rzeczą przebrzmiałą w obecnych warunkach, w których istnieje aż nadto wiele przy czyn uniemożliwiających swobodne stosowanie tej słusznej zasady szkoły liberalnej. Rzeczywistość ekonomiczna odbiega od klasycznego liberalizmu.

Natomiast jeżeli przyjmiemy za zasadę wspólnego życia gospodarkę programową i stwierdzimy, że obecne warunki, coraz bardziej zbliżają nas do tej zasady, to musimy stwierdzić, że wyrazem tej właśnie programowości są organizacje typu kartelowego.

W każdym razie należy uznać kartele za instrument, który *właściwie użyty* może stać się dźwignią przemysłu.

Gdyby jednak zasada gospodarki programowej nie miała stanowić punktu wyjścia dla rozbudowy przemysłu, gdyby kartelom produkcyjnym nadać tylko wąskie egoistyczne cele, o jakie pomawiają ich niektórzy ekonomiści, wówczas wydaje się rzeczą słuszną potępienie wszystkich karteli.

* * *

Na odcinku przemysłu metalowego przetwórczego proces kartelizacyjny objął tylko niektóre nieliczne działy wytwórczości. Przemysł metalowy przetwórczy pracuje naogół w ramach wolnej konkurencji.

Jednak tam, gdzie zjawily się porozumienia kartelowe, tam istniały istotnie poważne przyczyny kartelizacji. Oto przykłady:

Na odcinku gwoździ i drutu powstanie syndykatu było poprzedzone okresem morderczej walki konkurencyjnej której przebieg groził ruiną całego wolnego przemysłu w tym dziale.

Na licznych odcinkach odlewnictwa poczynania kartelizacyjne wiążą się z niezbędną akcją podniesienia poziomu jakości wyrobów, które w okresie walki rynkowej pogarszają się w sposób jaskrawy.

Naogół porozumienie kartelowe w przemyśle metalowym przetwórczym dalekie są od możliwości realizowania monopolowego zysku a zawsze niemal są aktem samoobrony fabryk.

* * *

Czasopismo „Polska Gospodarcza“ organ Ministerstwa Przemysłu i Handlu w nr. 50 w artykule dr. Romana Piotrowskiego pt. „Nowelizacja ustawy o kartelach“, podaje następującą zasadniczą ocenę karteli:

„Zasadniczo pozytywne ustosunkowanie się Państwa do karteli, jakie znalazło wyraz w ustawie o kartelach z dnia 28 III 1933 r. w postaci uznania karteli jako legalnej formy organizacyjnej naszego życia gospodarczego postanowiono zgodnie utrzymać. Wprawdzie były wysuwane z pewnych stron krańcowe projekty wyjęcia karteli wogóle spod opieki prawa i generalnego zakazania ich tworzenia bez specjalnego zezwolenia Rządu pod rygorem surowych kar — na wzór antykartelowej ustawy jugosłowiańskiej z 1934 r. — ale projekty te szybko upadły. Zwyciężyło w Rządzie zgodne przeświadczenie, że kartele są zjawiskiem naturalnym, ograniczenie związane z systemem wolnej konkurencji i dlatego nie dadzą się nigdy całkowicie usunąć z powierzchni życia gospodarczego, jak tego częście opinii publicznej żąda. Historia życia gospodarczego i dzisiejsza jego obserwacja potwierdzają ten stan rzeczy całkiem wyraźnie. Dlatego zawodziły zawsze wszelkie krańcowe antykartelowe (antymonopolowe) zakazy — mimo najsurowszych sankcyj karnych, niewyłączając kary śmierci, jakimi były obwarowane. Nie miałyby zatem celu takie nierealne generalne zakazy powtarzać.

Pozatem jak wyraźnie stwierdził Pan Minister Przemysłu i Handlu Dr. Górecki w jednym z ostatnich swoich przemówień, gospodarka kartelowa wykazuje jeszcze jeden ważny fakt, którego przy prawnej regulacji zagadnienia karteli pomijść nie można. Oto kartele dzięki swemu władcemu stanowisku w życiu gospodarczym poszczególnych państw, a niejednokrotnie całych części świata mogą wywierać nie tylko szkodliwe skutki, ale także skutki gospodarcze zdrowe i pożądane zarówno dla gospodarki narodowej w dziedzinie wzmoczenia eksportu i rozwoju krajowego przemysłu jak i dla gospodarki międzynarodowej w kierunku wzajemnej międzynarodowej kooperacji gospodarczej, wpływającej dodatnio nie tylko na osłabienie skutków światowego kryzysu gospodarczego, ale także na polityczne zbliżenie narodów. Z tych względów ustawowa zasadnicza negacja racji bytu karteli byłaby tem bardziej fałszywa...

* * *

Wydaje się nam, że zagadnienie struktury gospodarczej Polski i roli jaką, przy ewentualnej przebudowie tej struktury z rolniczej na rolniczo-przemysłową, mogą odegrać kartele, jest dopiero w stadium badań wstępnych.

Wydaje się nam również, że w naszych warunkach ogólnej dążności do zbyt wybujałego indywidualizmu, wszelkie racjonalne poczynania w kierunku tworzenia życia zorganizowanego winny być witane z uznaniem.

ORGANIZACJA WYSTAWY PRZEMYSŁU METALOWEGO I ELEKTROTECHNICZNEGO

Wystawa Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego już w nazwie swojej została podzielona na dwa działy: przemysłu metalowego i przemysłu elektrotechnicznego wraz z radio-techniką. Nie wystarcza to jednak, żeby utrzymać całość wystawy w pewnym logicznym porządku.

Różnorodność produkcji skłania organizatorów wystawy do jej uporządkowania i podzielenia tych dwóch firmowych działów na grupy. Każda grupa jest jakby oddzielną wystawą, obejmującą całość swej wytwórczości. Uzasadnione ugrupowanie stwarza samo z siebie dalszy podział przy przystosowaniu przemysłu metalowego i elektrotechnicznego do dziedzin życia gospodarczego; im dokładniejszy będzie ten podział, tem jaśniejszy będzie obraz wytwórczości wystawionych wyrobów.

Wystawa ma wskazać źródła zakupu, Wystawa ma wskazać możliwości eksportu, Wystawa ma przedstawić całość produkcji, przeto zainteresowani nie mają potrzeby wyszukiwania tego co ich obchodzi, a łatwość odnalezienia musi być celowo uprzyjemniona. Podział przemysłu na grupy natrafia na wiele trudności. Np. huty poza wyrobami hutniczymi, jak żelazo fasonowe, rury, surówkę, wchodzi w zakres przemysłu metalowego przetwórczego, budując chłodnie, wyrabiając części pługów i t. p. Są firmy — co wyrabiają obok precyzyjnych obrabiarek, radiatorów i pompy — są takie też, które wyrabiają kotły do centralnego ogrzewania i młyny.

Przykłady wyraźnie zarysowują brak specjalności i normalizacji produkcji, jednak te objawy nie mogą stać na przeszkodzie stworzenia logicznej całości wystawy.

Jedna firma, która posiada parę poważnie rozwiniętych działów, dla własnego interesu musi się pozielić na dwa, lub więcej stoisk, gdyż np. jedni szukają jej będą w wytwórniach młynów, inni w wytwórniach kotłów, a jeszcze inni wśród wytwórców pomp.

Wystawianie podwójne, a nawet potrójne aczkolwiek bardziej kosztowne, ma na celu nie tylko zadośćuczynić zasadzie branżowości, lecz leży w interesie samego wystawcy, żeby jego firmę znaleźli zainteresowani wśród tych branż, do których przez szereg lat odbiorcy i zainteresowani zostali przyzwyczajeni:

W najbliższym numerze „Przemysłu Metalowego“ podamy szczegółowy podział Wystawy na grupy.

St. Janiszewski.

ZGŁOSZENIA NA WYSTAWĘ PRZEMYSŁU METALOWEGO I ELEKTROTECHNICZNEGO W 1936 R.

Jak dowiadujemy się z Dyrekcji Wystawy w ostatnich dniach zaznaczył się bardzo żywy napływ zamówień na stoiska na Wystawie Przemysłu Metalowego i Elektrycznego.

Szczególnie zaznaczyło się zainteresowanie ze strony przemysłu elektrotechnicznego.

W dniach najbliższych Dyrekcja Wystawy rozesłała do fabryk formularze zgłoszeń do uczestnictwa w Wystawie.

Wystawa obejmuje 5 zasadniczych działów:

1. przemysł metalowy przetwórczy
2. przemysł elektrotechniczny i radjotechniczny
3. surowce i półfabrykaty
4. dział naukowo-historyczny
5. dział eksportowy.

WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW GRUPY PRODUCENTÓW NARZĘDZI P. Z. P. M.

Dnia 11 b. m. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Grupy Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. Obradom przewodniczył prezes Jan Piotrowski, który złożył sprawozdanie z działalności Grupy.

Przemysł narzędziowy wykazuje w ostatnich 3 latach najwyższy współczynnik wzrostu produkcji. Wartość produkcji narzędzi wynosiła:

1932 r.	3,4 milj. zł.
1933 r.	6,7 „ „
1934 r.	10,5 „ „
1935 r. (10 miesięcy) ca.	14,5 „ „

Ceny narzędzi kształtowały się w 1935 r. naogół zniżkowo. Ceny narzędzi precyzyjnych wynoszą obecnie tyle ile analogiczne jakościowo wyroby zagraniczne: ceny narzędzi rzemieślniczych są droższe od zagranicznych, co przypisać trzeba: 1-o małej chłonności rynku krajowego, 2-o brakowi środków na racjonalizowanie produkcji, 3-o cenie surowców.

Obsługa rynku przez fabryki krajowe poprawiła się znacznie, jednak dalsze wysiłki w tym kierunku są niezbędne.

Rozbudowa programu produkcyjnego postępuje systematycznie naprzód.

Działalność Grupy podzielić można na trzy działy:

1. *Akcja propagandowa* prowadzona przez wydawnictwa („Spis Narzędzi Krajowej Produkcji“, „Wiadomości Grupy Producentów Narzędzi“), przez udział w Targach i Wystawach (Targi Poznańskie, Targi Wschodnie, Pociąg-Wystawa) i przez korespondencję z odbiorcami narzędzi.

2. *Służba informacyjna* w stosunku do Władz Państwowych i odbiorców.

3. *Praca wewnętrzna* prowadzona w Komisjach: Znaku Towarowego, Normalizacyjnej, Usprawnienia Produkcji, Produkcji Szkolnej, Odkuć na Narzędzia.

Sprawozdanie finansowe złożył Wiceprezes Zarządu p. Poreyko i dyr. Kossowski, jako przedstawiciel Komisji Rewizyjnej. Program pracy na rok 1936 referował Wiceprezes Zarządu p. Wretowski.

W wyniku wyborów powołano do Zarządu Grupy pp.: inż. Jana Piotrowskiego — prezes, inż. Zygmunt Ablamowicz, dyr. Kazimierz Bogacki, dyr. Leon Ciechomski, dyr. Janusz Dębicki, inż. Jerzy Goleniewicz, inż. Marjan Kurzyńska, dyr. Mieczysław Kossowski, inż. Henryk Poreyko, dyr. Edmund Piaszczyński, dyr. Aleksander Rąbalski, inż. Kazimierz Wretowski — członkowie Zarządu. Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp.: dyr. Franciszka Haerberle, dyr. Artura Hosera i dyr. Józefa Sosnowskiego.

W dalszym ciągu obrad umorzono sprawę zorganizowania w Warszawie wzorowni narzędzi krajowej produkcji, i sprawę popularyzacji znaku towarowego

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERSKIE
Biblioteka P. H. „Ursus“

jaki umieszczany jest na narzędziach Członków Grupy, którzy wyrabiają narzędzia w całości w kraju z krajowych surowców.

W czasie obrad wygłoszony został przez inż. Jana Schleifera odczyt p. t. „Uwagi o działalności rynkowej polskiego przemysłu narzędziowego“.

Grupa Producentów Narzędzi P. Z. P. M., która założona została w lutym 1933 roku i która w 1933 r. liczyła 12 członków zreszta obecnie 43 fabryki tego działu i reprezentuje niemal całość krajowego przemysłu narzędziowego.

UŁATWIENIA DLA PRZEDSIĘBIORSTW W CELU ZWIĘKSZENIA STANU ZATRUDNIENIA

Jednym ze środków, mających na celu zmniejszenie bezrobocia jest stosowany od szeregu lat w różnych państwach system przyznawania przedsiębiorstwom specjalnych premij za zatrudnienie bezrobotnych. Międzynarodowe Biuro Pracy przeprowadziło ostatnio studia nad tem zagadnieniem i opublikowało (*Revue Internationale du Travail* vol. XXXII Nr. 4) zasady stosowania tego systemu w szeregu państw, a mianowicie: w Niemczech, Austrii, Danji, Francji, Włoszech, Holandji, Portugalji, Szwajcarii i Czechosłowacji.

W Niemczech system ten stosowany był w przemyśle w latach 1932—33 w stosunku do przedsiębiorstw, które zwiększyły stan zatrudnienia. Każdy przedsiębiorca, który pomiędzy 1 października 1932 r. a 30 września 1933 r. zatrudniał więcej pracowników (robotników i pracowników umysłowych) niż w czerwcu—sierpniu 1931 r. mógł uzyskać premję. Premja wynosiła 400 MR na każdego pracownika nowoprzyjętego na przeciąg co najmniej 1 roku. Premja nie była wypłacana w gotówce lecz w postaci bonów podatkowych, które mogą być zużytkowane przy opłaceniu podatków (z wyjątkiem dochodowego) w okresie czasu od 1 kwietnia 1934 r. do 31 marca 1939 r.

W r. 1933 wchodzi w życie w Niemczech specjalne przepisy, mające na celu odciążenie miast od bezrobotnej młodzieży i polegające na udzielaniu subwencji gospodarstwom rolnym, które zatrudniają młodszych robotników bezrobotnych (do 24 lat) w charakterze pomocników rolnych. Subwencja wynosi 15 MK miesięcznie za każdą taką pomoc rolną. W pierwszym roku stosowania tego systemu liczba zatrudnionych w ten sposób bezrobotnych w rolnictwie wynosiła około 270 000. W r. 1935 wprowadzono ponadto grupowe zatrudnienie w rolnictwie bezrobotnych na okres letni na podobnych warunkach subwencyjnych. Poza tem stosowane jest premjowanie gospodarstw rolnych, zatrudniających robotników rolnych, obarczonych rodziną i dziećmi poniżej lat 14.

Wreszcie w styczniu 1935 r. wprowadzono w Niemczech system premjowania przedsiębiorstw, zatrudniających ponad normalną liczbę robotników, robotników powyżej lat 40 z pośród tych, którzy korzystali z pomocy państwa jako bezrobotni przez zgórą dwa lata. Premja dochodzi do 50 RM, miesięcznie, a poza tem w razie jeżeli zatrudniony bezrobotny powyżej 40 lat ma na utrzymaniu drobne dzieci (do lat 14) na każde dziecko przypada dodatkowa premja 5 RM. Premje są stosowane w razie rzeczywistego zatrudnienia i nie dłużej niż przez pół roku. System ten ma na celu ułatwienie zatrudnienia starszych bezrobotnych i posiadających na swem utrzymaniu rodziny.

We Francji dekretem z dn. 29 stycznia 1935 r. minister pracy został upoważniony do przyznawania w ciągu roku 1935 premij dla przedsiębiorstw, które zwiększą zatrudnienie przyjmując do pracy bezrobotnych pobierających zasiłki. Zwiększenie stanu zatrudnienia oceniane jest na podstawie danych z odpowiedniego kwartału roku ubiegłego i kwartału bezpośrednio poprzedzającego przyjęcie bezrobotnego i nie może być wypłacana dłużej niż

przez 108 dni z tytułu zatrudnienia danego bezrobotnego. Poza tem uzyskanie premij uwarunkowane jest tem, że liczba przyjętych bezrobotnych nie może przekraczać liczby innych robotników zatrudnionych, i że czas pracy będzie wynosić średnio nie mniej niż 32 godziny tygodniowo. System ten, jak zaznaczył minister pracy w izbie deputowanych ma charakter eksperymentalny, którego ocena i ew. ujemne skutki, jakie mogą być wywołane lepszą sytuacją przedsiębiorstw, korzystających z premij, zadecydują o potrzebie rewizji i zmian w przyszłości.

W Austrii ustawa z 1922 r. o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia przewidywała możliwość zawierania specjalnych umów między rządem a organizacjami pracodawców i pracowników mocą których mogły być przyznawane dla przedsiębiorstw, które z powodu trudności ekonomicznych stanęły wobec konieczności zwolnienia robotników, subwencje, stanowiące pewien ekwiwalent za ciężary, związane z niezwalnianiem pracowników. Subwencje te nie mogły przekraczać sum, jakie przypadłyby uwolnionym robotnikom z tytułu zasiłków bezrobocia. System ten został zmieniony w r. 1933 przez nową ustawę o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia i stosowany był w drodze umów wyłącznie do przemysłu włókienniczego, a w szczególności do częściowo zatrudnionych. System ten nie wytrzymał próby życia i poza przemysłem włókienniczym nie znalazł w innych przemysłach zastosowania.

Jak wynika z doświadczeń dotychczasowych szeregu krajów, subwencionowanie przedsiębiorstw w celu zwiększenia stanu zatrudnienia przedstawia to niebezpieczeństwo, że przedsiębiorstwa, korzystające z premij, znajdują się w lepszych warunkach konkurencyjnych, na niekorzyść pozostałych. To też ta próba w kierunku hamowania bezrobocia nie okazała się celową.

Przypomnieć należy, iż w Polsce zaznaczają się również pewne ślady stwarzania ułatwień dla przedsiębiorstw, zwiększających stan zatrudnienia. W r. 1931 i 1932 minister skarbu w drodze okólników upoważnił izby skarbowe do zezwalania poszczególnym przedsiębiorstwom, zwiększającym stan zatrudnienia, na wykupywaniu świadectw przemysłowych niższej kategorii, według ilości robotników z lat poprzednich bez wliczenia do liczby robotników tych, którzy zostali przyjęci do pracy na krótki okres lub w razie jeżeli większa liczba zatrudnionych robotników była wynikiem ograniczenia czasu pracy do niepełnej liczby dni w tygodniu. Okólniki, przedłużane później na lata następne, utraciły już obecnie moc obowiązującą. Nie obowiązują również już obecnie i dawny przepis artykułu 99 rozporządzenia do ustawy o podatku przemysłowym, postanawiający, iż przy ustaleniu liczby robotników dla określenia kategorii świadectwa przemysłowego pracowników do lat 17 i starszych ponad 50 liczy się dwóch za jednego. Obecnie według brzmienia § 124 rozporządzenia dla określenia kategorii świadectwa przemysłowego należy brać pod uwagę wszystkich zatrudnionych robotników. Przepis ten niewątpliwie w wielu przypadkach odbija się hamująco na zwiększeniu stanu zatrudnienia wtedy, gdy przyjęcie nowych pracowników choćby czasowo wpływa na podwyższenie świadectwa przemysłowego.

KRONIKA ZWIĄZKOWA

Konferencja u P. Ministra Przemysłu i Handlu

Dnia 19 bm. odbyła się u Pana Ministra Przemysłu i Handlu konferencja w sprawie sytuacji i potrzeb przemysłu polskiego. Z ramienia Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych wzięli udział w konferencji członkowie Zarządu Związku.

W imieniu Związku przemawiali prezes J. Drzewiecki i dyrektor Antoni Dunin.

Zniżka taryf kolejowych

Jak dowiadujemy się Ministerstwo Komunikacji przeprowadzi w najbliższych dniach obniżkę taryf kolejowych na przeciętnie: rudę żelazną o 20%, złom żelazny o 12%, żelazo handlowe i blachy o 12%, rury żeliwne i rury kute o 12 — 20%, maszyny rolnicze (drobnica) o 20%, węgiel o 16%.

Słuszne zarządzenie

Ministerstwo Skarbu wydało następujące zarządzenie:

MINISTERSTWO SKARBU

N. D. V. 39286/1/35 Warszawa, dnia 29 listopada 1935

Do

wszystkich Izb Skarbowych, Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy) oraz wszystkich Urzędów Skarbowych.

Uchylam §§ 168 — 174 instrukcji podatkowej z dnia 31 grudnia 1934 r. oraz wszelkie inne przepisy te same instrukcji, dotyczące osób, obeznanych ze stosunkami gospodarczymi płatników.

W związku z tem zarządzam, aby w tych wszystkich wypadkach, gdy instrukcja podatkowa uprawnia lub nakazuje zasięgnięcie w postępowaniu wymiarowym lub odwoławczym opinii wymienionych wyżej osób — urzędy i izby skarbowe powoływały w tym celu wyłącznie biegłych, wyznaczonych przez instytucje samorządu gospodarczego i zawodowego lub instytucje zastępcze (§ 51 rozp. wykon. do ordynacji podatkowej).

Za MINISTRA SKARBU

(—) W. Staniszewski

Podsekretarz Stanu

Arbitrzy Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie

Do Sądu Arbitrów Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie wybrano 21 radców reprezentujących wszystkie działy przemysłu i handlu.

Przemysł metalowy reprezentują pp. Mieczysław Górski i Kazimierz Szpołański.

Nadto do Sądu Honorowego Izby wybrano 5 członków Sekcji Przemysłowej, w tej liczbie p. Adam Kręglewski, który jest przedstawicielem przem. metalowego w Izbie.

Nowa produkcja fabryki związkowej

Członek naszego Związku, Wytwórnia Pędni, Maszyn i Odlewnia Żeliwa Krawczyk i S-ka w Zawierciu, rozpoczęła nową i aktualną produkcję: maszyn i aparatów do budowy dróg bitumicznych.

Na Wystawie Drogowej w Warszawie firma Krawczyk i S-ka wystawiła przewoźną suszarkę do suszenia kruszywa, stanowiącą część instalacji do bitumowania kruszywa, wykonanej dla Ministerstwa Komunikacji. Suszarka prezentowała się bardzo dobrze

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PRACY

4) (Ciąg dalszy, p. Nr. 23 „P. M.“)

27. Dopuszczalna jest swobodna umowa o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, szczególnie w postaci ryczałtu. Jeżeli nowoprzyjęty pracownik pobiera wynagrodzenie, zawierające ryczałt za nadliczbowe godziny nie zgłaszając przez czas dłuższy żadnych roszczeń — zachowanie się jego poczytywane być musi za domniemane wyrażenie zgody na powyższe warunki pracy i późniejsze żądanie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe jest bezskuteczne.

Jeżeli wszyscy urzędnicy pozwanej obowiązani byli pracować ponad ustawową normę za wynagrodzeniem ryczałtowym, to gdyby nawet warunek ten nie został przy przyjęciu powoda ani wyraźnie poruszony, ani też umówiony — dała pozwana przez ograniczenie swych wypłat do ryczałtowej sumy niedwuznacznie do poznania, że uważa, iż kwoty te zaspokajają powoda także co do jego pracy w godzinach nadliczbowych w drodze ryczałtowej zapłaty.

Stąd było obowiązkiem powoda przy pierwszych zaraz wyplatach zarządzać dodatkowej zapłaty i oświadczyć w ten sposób brak swej zgody na sposób wynagrodzenia go za pracę w godzinach nadliczbowych, zamierzony przez pozwaną.

(Orzeczenie z dn. 9. II. 1934 r. C. III. 140/33).

28. Zrzeczenie się przez pracownika pretensji z tytułu umowy o pracę po rozwiązaniu stosunku

pracy jest dozwolone, gdyż nie sprzeciwia się przepisowi art. 1 rozporządzenia ani przepisom art. 6 K. C. P. i art. 1134 K. C.

(Orzeczenie z dn. V. 1933 C. I. 2681/32).

29. Wydanie przez pracownika pokwitowania z odbioru należności z tytułu stosunku umownego i o zrzeczeniu się wszelkich roszczeń do pracodawcy jeszcze przed opuszczeniem pracy, ale już po tem, jak praca ta została mu wymówiona, winno być uznane za ważne, gdyż w tych warunkach brak podstaw do domniemania, iż pracownik, wydając pokwitowanie, działał pod przymusem moralnym wywołanym obawą utraty pracy.

(Orzeczenie z dn. 28.II.1934. r. C. I. 2608/33).

Wypowiedzenie umowy o pracę.

30. Skoro zachowane są terminy i warunki wypowiedzenia umowy o pracę, przewidziane w art. 25 i 29 rozporządzenia, bez znaczenia jest przyczyna, dla której bądź pracodawca, bądź pracownik wypowiedzi umowę.

Wypowiedzenie umowy, zawartej na czas nieokreślony z zachowaniem ustawowych warunków nawet w przypadku, gdy z okoliczności sprawy ewentualne żądanie pracodawcy do zatrzymania pracownika, nie może pozbawić mocy dokonanego wypowiedzenia, ponieważ ewentualna nowa umowa stron wymaga ich wzajemnej zgody, pozatem zaś nowe warunki, bądź pracy, bądź też wynagrodzenie za pracę, same przez się wyłączają możliwość poczytania poprzedniej umowy za trwającą nadal, a je-

i w porównaniu z analogiczną maszyną na stoisku niemieckim nic nie traci. Wygląda solidnie i wzbudza zaufanie.

Firmie Krawczyk i S-ka życzymy dalszego pomysłnego rozwoju potrzebnego krajowi działu.

Nowy członek Centr. Zw. Przemysłu Polskiego

Prezydium Centralnego Związku przyjęło do grona członków rzeczywistych Centralnego Związku Przemysłu Polskiego Radę Naczelną Związków Przemysłu Garbarskiego w Polsce i zaliczyło ją do Grupy 13-ej Centralnego Związku.

Nowe wydawnictwo Simp'u

Nakładem Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich (SIMP'u) wyszła ostatnio z druku „Księga Inżynierów Mechaników Polskich“, zawierająca cały szereg informacji dotyczących Stowarzyszenia i jego członków oraz spis inżynierów mechanicznych, niebędących członkami SIMP'u. Osobne rozdziały poświęcono wyższym uczelniom technicznym w Polsce i szkolnictwu zawodowemu. Wreszcie „Księga“ zawiera spis czasopism technicznych polskich oraz spis przedsiębiorstw przemysłu metalowego, zrzeszonych w Pol. Zw. Przem. Metal.

Księga Inżynierów Mechaników Polskich wydana jest bardzo starannie i odznacza się ładną szatą zewnętrzną.

Wydawnictwo jest do nabycia w sekretariacie Stowarzyszenia w Warszawie, ul. Czackiego 3/5 m. 22 za cenę zł. 4; dla członków SIMP'u zł. 250.

Eksport do Egiptu

Nieznana nam bliżej firma polska otworzyła w Kairze Biuro Handlowe i pragnie nawiązać sto-

sunki z przemysłem polskim. Bliższe wiadomości udziela Polski Związek Przemysłowców Metalowych, telefon 2-57-95.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY

G) *Koszty utrzymania państwa*. Centralny Komitet Przemysłowy w Belgii ogłosił pracę pod tytułem „Etudes sur la réforme de Services administratifs de l'Etat“, w której między innymi podaje niezmiernie ciekawe zestawienia, wskazujące, jaką sumą obciążony był obywatel na rzecz państwa w latach 1885 — 1930 r.:

1885 r.	53,60 fr.
1890 r.	55,20 „
1895 r.	56,90 „
1900 r.	71,50 „
1905 r.	79,10 „
1910 r.	90,60 „
1912 r.	98,90 „
1920 r.	278,90 „
1925 r.	675,30 „
1927 r.	962,10 „
1930 r.	1267,80 „
1933 r.	1160,00 „

Jak widzimy, w ciągu 27 lat poprzedzających wojnę, obciążenia obywateli na rzecz państwa wzrosły o 85%. W całym okresie lat 1885—1937 r. świadczenia na rzecz państwa wzrosły, przy uwzględnieniu różnicy kursu waluty belgijskiej z 375,20 fr. na 1160 fr., czyli potroiły się.

Czasopismo „l'Usine Belge“, z którego czerpiemy powyższe dane, takie dodaje uwagi:

Zgodnie z zajęciem przez Sąd Najwyższy stanowiskiem nie ma również zastosowania wobec pracowników umysłowych przepis, że trzy kolejne umowy na czas nieokreślony, powodują automatyczne zawarcie umowy na czas nieokreślony.

32. Pracodawcy służy prawo wypowiedzenia umowy o pracę wskutek choroby, trwającej dłużej niż trzy miesiące—w czasie choroby i przed upływem trzech miesięcy, atoli z ograniczeniem, że pracownik zachowuje w każdym razie przez okres trzech miesięcy prawo do należnego mu, z umowy o pracę, wynagrodzenia.

(Orzeczenie z dn. 11.V.1932. Rw. 848/32).

33. Wypowiedzenie umowy o pracę w czasie choroby jest bezskuteczne. Niemniej nie wystarczy aby pracownik legitymował się jedynie tylko zaświadczeniem o chorobie, gdyż nie każda choroba wywołuje konieczność przerwania pracy. Niezbędny jest stwierdzenie, iż wypowiedzenie nastąpiło w czasie kiedy pracownik był niezdolny do pracy w czasie choroby.

(Orzeczenie z dn. 22.II.1933. C. 2128/32.)

Sąd Najwyższy nie rozstrzyga kto jest uprawniony do wydawania zaświadczeń o niezdolności do pracy. Wydaje się, iż pracownicy objęci przymusowym ubezpieczeniem na wypadek choroby (z wyjątkiem okoliczności niezwykłych) winni się legitymować świadectwami choroby i niezdolności do pracy wydanymi przez ubezpieczalnie społeczne.

(Ciąg dalszy nastąpi).

dynie zmienioną. Prawa pracownika, który, licząc się z ewentualnym prawdopodobieństwem zatrzymania go w zakładzie pracy wobec zaznaczenia, iż wypowiedzenie ma na celu zmianę warunków pracy bądź wynagrodzenia, bez bliższego określenia tej zmiany, nie mogą być poczytane za pogwałcone, albowiem ostatni może, nie licząc się z ewentualnym pozostawieniem go w zakładzie pracy, skorzystać z uprawnienia, przewidzianego w art. 30 rozporządzenia, w celu wyszukania nowej pracy.

(Orzeczenie z dn. 8 marca 1934 r. C. I. 2798/33).

31. Trzykrotne kolejne wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi umysłowemu nie pociąga za sobą tych skutków co analogiczne wypowiedzenie pracy robotnikowi.

Rozporządzenie o umowie o pracę w art. 12 przewiduje, jakie skutki pociąga za sobą trzykrotne wypowiedzenie, natomiast rozporządzenie żadnych postanowień w tym względzie nie zawiera, z czego należy wnioskować, że w stosunku do pracowników umysłowych kolejne wypowiedzenie umowy pracy jest dopuszczalne i nie stwarza dla nich jakichś specjalnych uprawnień, o ile tylko było dokonane w swoim czasie i nie kolidowało z przepisem zawartym w art. 28 rozporządzenia głoścącym, że w razie cofnięcia wypowiedzenia w okresie wypowiedzenia umowy pracy, ponowne wypowiedzenie może nastąpić nie wcześniej, jak po upływie okresu pierwszego.

(Orzeczenie z dn. 26.VIII.1931 r. Cl. 313/31.)

„Doszliśmy do momentu, gdzie ciężary na utrzymanie państwa zmuszają niektórych obywateli do naruszenia kapitałów. Z chwilą, gdy podatek zmusza naród do zjadania własnej substancji, prowadzi go szybko do ruiny i z tą chwilą ustają wszystkie dobrodziejstwa płynące od państwa, pod pretekstem postępu“.

G) *Bezrobocie w świecie.* Ilość bezrobotnych w świecie (23 państw europejskich, Stany Zjednoczone, Japonia, Australia, Kanada, Nowa Zelandja, Chile), kształtowała się w okresie 1929-35 w sposób następujący:

1929 r.	6470 tysięcy	1932 r.	23671 tysięcy
1930 r.	12078 „	1933 r.	19952 „
1931 r.	18700 „	1934 r.	18299 „
	1935 r.	16990	tysięcy.

G) *Z niemieckiego rynku drutu.* Stan zatrudnienia niemieckiego przemysłu drucianego, wykazuje wyniki rekordowe dla lat powojennych. W październiku r. b. wyprodukowano 99,888 tonn drutu, czyli o 11 500 tonn więcej, aniżeli we wrześniu.

Ceny drutu mają tendencję zwyżkową i pomimo, że cennik kartelowy nie został podwyższony, dostawy z terminem 5-7 tygodni, wykonywane są tylko za specjalną dopłatą.

Dla cen p-g cennika kartelowego termin dostawy wynosi 10 — 12 tygodni i to bez gwarancji terminu.

G) *Liny stalowe a Iweco.* W niemieckich kołach przemysłowych rozważana jest sprawa włączenia do umowy międzynarodowego kartelu eksportowego drutu „Iweco“ lin stalowych.

G) *Zamówienia sowieckie w Niemczech.* Na pływ zamówień sowieckich na obrabiarki dla Niemiec wykazuje wzrost. Podczas, gdy we wrześniu r. b., zamówiły Sowiety obrabiarek za 2,8 milj. marek, a w październiku r. b. za 4,3 milj. marek, to w ciągu 3 tygodni listopada zamówiono za 8,7 milj. marek.

Rozwój przemysłu samochodowego w Japonii. Pierwsza fabryka samochodów w Mitsubishi w Japonii przedstawia duże niebezpieczeństwo dla przemysłu samochodowego Stanów Zjedn. Wytwarzane przez nią samochody marki „Datsun“ mają dużo podobnych cech do włoskich „Fiatów“ i francuskich „Rosengartów“. Jednak, w przeciwieństwie do innych wytworów przemysłu japońskiego, auta te są stosunkowo drogie (około 10 000 franków franc.). Według przewidywań przemysłowców japońskich cenę tę będzie można stopniowo obniżyć, i w ciągu 4 do 5 lat cena auta japońskiego nie będzie wyższa od amerykańskiego, co przy zamierzonej produkcji również aut turystycznych o sile 10—15 KM może spowodować całkowitą utratę rynku azjatyckiego dla przemysłu samochodowego Stanów Zjedn.

**Pamiętaj o zgłoszeniu
na Wystawę Przemysłu Metalowego
i Elektrotechnicznego**

Dostawy Japonii dla Z. S. S. R. Obecne zamówienia Z. S. S. R. w Japonii wynoszą około 33 milionów jen, stanowiąc część pokrycia należności z tytułu sprzedanej w roku ubiegłym, kolei Wschodnio Chińskiej za sumę 160 milj. jen. Na zasadzie zawartej umowy Japonia zastrzegła sobie, że $\frac{2}{3}$ tej sumy będzie uiszczono towarami.

Przeszło 8 milionów jen z ostatnich zamówień jest przeznaczone na artykuły przemysłowe, kable i przewodniki elektryczne, rury i t. d.; $5\frac{1}{2}$ miliona jen stanowią zakupy: obrabiarek, silników Diesela, kompresorów, jak również statków i holowników. Wreszcie Z. S. S. R. nabył za przeszło 3 miliony jen towarów włókienniczych i produktów chemicznych.

Z amerykańskiego przemysłu żelaznego. Stalowy przemysł amerykański przeżywa ostatnio swój najlepszy okres od r. 1930.

Ceny żelaza utrzymują się, aczkolwiek oczekiwać należy, że jeszcze w tym roku nastąpi zwyżka. Dlatego też na rynku daje się zauważyć zwiększenie zakupów surowego żelaza.

Unitet States Steel Corporation posiada plany rozbudowy i środki na ten cel w wysokości 140 000 000 dolarów. Carnegie Steel Company i Illinois Steel Company połączyła się w Carnegie-Illinois Steel Company, a American Sheet and Tin Plate Company ma w najbliższym czasie złączyć się z American Steel and Wire Company.

Wspomnieć należy pozatem Towarzystwo Republic Steel Corporation, które wchłonęło Corrigan Mac Kinney Steel Company pracujące ze sprawnością 1 000 000 t. rocznie oraz Truscon Steel Company, wytwarzające głównie fabrykaty budowlane.

Ta ostatnia fuzja planowana była już pół roku temu, lecz nie doszła do skutku z powodu sporu o obrazę prawa kartelowego. Po przegranej związku rządowego plan natychmiast wykonano.

W rezultacie Republic Company posiada roczną sprawność 6 000 000 t. i staje na trzecim miejscu co do produkcji po Unitet States Steel Corporation i Bethlehem Steel Corporation. (A)

Powstanie Izby Handlowej Argentynsko - Polskiej w Buenos Aires. Stale wzrastający rozwój stosunków handlowych pomiędzy Polską i Argentyną oraz możliwości zwiększenia wymiany towarowej pomiędzy obu krajami, skłoniły Poselstwo R. P. w Buenos Aires do wysunięcia inicjatywy zorganizowania w Buenos Aires Izby Handlowej Argentynsko-Polskiej.

Ankieta, przeprowadzona wśród argentyńskich sfer zainteresowanych w handlu z Polską, wykazała celowość inicjatywy odnośnie utworzenia Izby.

Do zadań organizującej się Izby Handlowej Argentynsko - Polskiej należeć będą w pierwszym rzędzie prace w kierunku rozwoju i ubezwładnienia wymiany handlowej pomiędzy Polską i Argentyną oraz szeroko pojęta praktycznie służba informacyjna, związana z handlem polsko-argentyńskim. Działalność ta będzie prowadzona obok normalnych czynności przewidzianych dla tego rodzaju instytucyj.

W działalności swej Izba oprze się na współpracy handlowej rozmaitych związków branżowych, tak polskich jak i argentyńskich.

Ponieważ projektowana Izba oparta będzie na własnym budżecie i nie będzie się opierała na subwencjach państwowych, Komitet Organizacyjny ustalił następujące opłaty dla przyszłych członków Izby:

1. dla przedsiębiorstw i firm handlowych:
 - a) jednorazowe wpisowe zł 50.
 - b) opłaty członkowskie rocznie zł 120 — płatne półrocznie zgóry,
- 2) dla autonomicznych związków handlowych i przemysłowych:
 - a) jednorazowe wpisowe zł 100.
 - b) opłata członkowska rocznie zł 240 — płatne półrocznie zgóry.

Wszelkie opłaty na rzecz Izby dokonywać można na konto P. K. O. w Warszawie nr. 191 700 dla Banku: Banco Polaco—Polska Kasa Opieki Sp. Akc. w Buenos Aires z zaznaczeniem na blankiecie, że suma wpłacona ma być przelana na rachunek bieżący Izby Handlowej Argentynsko - Polskiej w Buenos Aires.

KALENDARZ TECHNICZNY NA 1936 R.

Staraniem Redakcji Rynku Metalowego i Maszynowego ukaże się „Kalendarz—Podręcznik Techniczny i Źródła Zakupu Kupea Żelazniaka na rok 1936“ objętości zgórą 320 stronice, który oprócz notatnika dla zapisków kupieckich obejmować będzie: tabele i wiadomości fachowe, dotyczące: metali, narzędzi, wyrobów stalowych, maszyn, rowerów, motocykli, motorów i artykułów elektrotechnicznych, materiałów budowlanych i artykułów technicznych.

Ponieważ zasięg Kalendarza jest duży, przeto zasługuje on na uwzględnienie przy układaniu budżetu reklamowego na 1936 r.

Blizszych informacji w tej sprawie udziela administracja „Rynku Metalowego i Maszynowego“ Poznań, ul. Wielka 10.

PROJEKT DOPROWADZENIA GAZU ZIEMNEGO DO OKRĘGU RADOMSKO-KIELECKIEGO

Obecnie żywo rozważana jest sprawa doprowadzenia gazu ziemnego do okręgu Radomsko-Kieleckiego.

W numerze 13 „Przeglądu Mechanicznego“ z r. bież. został ogłoszony artykuł inż. J. Maleckiego p. t. „Wstępna analiza zagadnienia doprowadzenia gazu ziemnego do okręgu Radomsko-Kieleckiego“, stanowiący materiał do dyskusji nad wyborem trasy gazociągu, przygotowany na posiedzenie Sekcji Gazu Ziemnego Komisji Gazyfikacyjnej Polskiego Komitetu Energetycznego.

TARGI BRYTYJSKIE W ROKU 1936

Targi Brytyjskie w roku 1936, odbędą się w Londynie i w Birmingham (Sekcja Inżynierska oraz Wyrobów Żelaznych) od 17-go do 28-go lutego.

Ilość zgłoszeń na miejsca wystawowe na nadchodzące Targi jest tak duża, że można już z pewnością stwierdzić, że Targi w roku 1936 przewyższą swym znaczeniem wszystkie ubiegłe.

SURÓWKA ODLEWNICZA Z ZAWARTOŚCIĄ NIKLU

Nakładem biura propagandowego „Nickel-Informationsbüro“ w Frankfurtcie, będącego agenturą światowego koncernu Monda, ukazała się niezmiernie ciekawa publikacja pod tytułem Nickel-Gusseisen, omawiająca zalety stosowania niklu jako domieszki do surówek odlewniczych.

Uważamy za swój obowiązek zachęcić nasze odlewnie do przestudowania powyższego wydawnictwa, które przy powołaniu się na nasze czasopismo otrzymać mogą bezpłatnie w Nickel-Informationsbüro Frankfurt A. M. — Boekenheimer Landstr. 68.

SPIS CHEMIKÓW POLSKICH

W celu zestawienia pełnego spisu chemików zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, Zarząd Główny Związku Chemików Polskich w porozumieniu i przy pomocy innych stowarzyszeń chemicznych, zwraca się do wszystkich chemików z uprzejmą prośbą o nadsyłanie danych ewidencyjnych zawierających: 1) Imię i Nazwisko, 2) Tytuł naukowy, 3) Zajmowane stanowisko, 4) Szczegółowy adres, 5) Rok urodzenia, 6) Wyższy Zakład Naukowy (Wydział) i rok jego ukończenia, 7) Przynależność do organizacji zawodowych i społecznych, 8) Specjalność naukowa lub dziedzina chemii odpow. zainteresowaniu.

Dane powyższe nadsyłać należy pod adresem Związku Chemików Polskich, Warszawa, Krakowskie Przemieście Nr. 66.

Na żądanie Związek przesyła specjalne formularze spisu.

Ponieważ Związek pragnąłby ukończyć spis jeszcze w obecnym roku i wydać go drukiem, apelujemy do wszystkich chemików o możliwie szybkie nadsyłanie zgłoszeń.

Wiadomości z giełdy metalowej w Londynie

Na rynkach surowców obserwujemy ostatnio znaczne zwiększenie obrotów. Wiadomym jest, że kupcy przywiązują większą wagę do surowców, aniżeli do papierów wartościowych, gdyż ceny już od kilku miesięcy mają stałą tendencję zwykłą. Co do tendencji rynku na ważniejsze metale, to otrzymaliśmy z Londynu następujące wiadomości (12. XII. 1935 r.)

Miedź. Rynek miedzi odznacza się mocną tendencją wskutek większych zamówień miedzi elektrolitycznej; spowodowało to wzrost cen o 9 punktów. Zdania co do kształtowania się cen w najbliższej przyszłości są podzielone, jest jednak pewnym, że producenci amerykańscy będą działać w kierunku wyżki cen. Obrót w Ameryce w ciągu m-cia listopada był bardzo nieznaczny (wynosił zaledwie 32.000 T.) i obecny stan rynku miedzi jest w jaskrawej sprzeczności ze stanem przemysłu i ogólną poprawą gospodarczą.

Cyna. Na najbliższym posiedzeniu Międzynarodowego Związku Producentów Cyny ma być rozpatrywana sprawa wysokości kontyngentu produkcji, który będzie z pewnością podwyższony o przynajmniej 10%. Biorąc pod uwagę wysokość obecnej konsumpcji oraz brak zapasów w Anglii, przewidywano te wydają się zupełnie niesprawiedliwe. Oczekiwane zwiększenie produkcji odbiło się na notowaniach giełdowych. W ostatnich czasach ceny ulegały znacznym wahaniom i kształtowały się na ogół niżkowo.

Ameryka zakupiła większe ilości cyny; również popyt ze strony państw europejskich stale wzrasta.

Ołów. Tendencja na rynku tego metalu jest wyjątkowo mniej pomyślna. Większe nieco obroty zanotowane w m-cu październiku zupełnie nie są jednoznaczne ze stałą poprawą. Jedynie tylko przewidywane zwiększenie zapotrzebowania ze strony marynarki australijskiej mogą wpłynąć dodatnio na dotychczasowe notowania.

Cynk. W ciągu ostatnich miesięcy na tym rynku panuje zupełny spokój i brak jest podstaw aby można rokować nadzieje na zwiększenie obrotów w najbliższym czasie.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 17. XII. 1935 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr

Aluminiun	2568	Miedź standart	895
Antymon	1387	Ołów miękki	428
Cyna standart	5682	Nikiel	5200
Cynk hutniczy	382	Rtęć	9925
Miedź elektrolityczna	1008	Srebro za 1 kg.	89